

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Сергій МАТЮХ
2021 р.

ПРОГРАМА

**фахового іспиту для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти за
освітньо-професійною програмою
«Середня освіта. Трудове навчання та технології, інформатика»
спеціальності 014 Середня освіта
предметних спеціальностей 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та
технології), 014.09 Середня освіта (Інформатика)
на базі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Схвалено на засіданні кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва, протокол № 4 від «4» 03 2021 р.

Зав. кафедри технологічної та професійної
освіти і декоративного мистецтва

Ігор АНДРОЩУК

Програма розглянута та схвалена на засіданні Вченої (методичної ради)
гуманітарно-педагогічного факультету, протокол № 3 від «7» 03 2021 р.

Голова Вченої (методичної) ради

Людмила СТАНІСЛАВОВА

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНИХ ДИСЦИПЛІН

Основи виробництва

Загальні поняття про виробництво, технології та технологічні процеси; організація та технічна підготовка виробництва; сировинно-матеріальне забезпечення промислових технологій; металургійна промисловість; ливарне виробництво; технологія обробки металів; технологія перероблення сільськогосподарської продукції та харчової промисловості; види транспорту та транспортних перевезень; техніка, технологія і продукція хімічної та нафтохімічної промисловості; деревообробна промисловість; технології будівельних матеріалів; технології галузей легкої промисловості; перспективні технологічні процеси і науково-технічний прогрес; інновації та їх роль у техніко-економічному розвитку.

Стандартизація загальні положення, методичні засади та сфери застосування стандартів; національна система стандартизації України; загальні вимоги до змісту розділів технічних умов, їх реєстрація; сутність та види сертифікацій; національна система сертифікації України; сертифікація промислових товарів; сертифікація продовольчих товарів; сертифікація продовольчих послуг; сертифікація систем якості.

Література

1. Системи технологій промисловості: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. О. Мартиненко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 173 с.
2. Желібо Є.П. Основи технологій виробництва в галузях народного господарства: навч. посібник. – 2-ге видання зі змінами та доповненнями / Є.П. Желібо, М.А. Овраменко, В.М. Буслик, В.П. Пирч та ін. – К.: Кондор, 2009. – 520 с.
3. Сігова В.І. Система технологій. Навчальний посібник. / Сігова В.І., Пчелінцев В.О., Будник А.Ф., Любич О.Й. – Суми: Вид-во СумДУ, 2008. – 209 с.

Технологія обробки матеріалів з практикумом (деревообробка)

Основи деревознавства: будова дерева та деревини, породи деревини, вади деревини, властивості деревини. Матеріали і напівфабрикати з деревини: асортимент лісоматеріалів, виробництво пиломатеріалів, сушіння деревини. Навчальні майстерні, їх обладнання: устаткування навчальної майстерні, охорона праці та пожежна безпека в навчальних майстернях.

Ручна обробка деревини: основи теорії різання деревини, розмічання в столярній справі, пиляння деревини, стругання деревини, довбання долотами та різання стамесками, свердління деревини.

Механічна обробка деревини: деревообробні верстати, обробка деревини

на круглопилкових верстатах, обробка деревини на фугувальних верстатах, обробка деревини на рейсмусових верстатах, обробка деревини на фрезерних верстатах, обробка деревини на свердлильних верстатах, токарні верстати і токарна обробка деревини. З'єднання деталей із деревини: шипові з'єднання, з'єднання деталей цвяхами, шурупами, нагелями, склеювання деревини і деревних матеріалів, облицювання деревини, оздоблення столярних виробів, конструювання і виготовлення столярних виробів, технологічний процес виготовлення столярних виробів.

Література

1. Войтович І.Г. Основи технології виробів з деревини : підручник / І.Г. Войтович. – Львів: ТзОВ «Країна ангелів», 2010. – 305 с.
2. Оршанський Л.В. Технологія деревообробного ремесла : навчальний посібник / Л.В. Оршанський, М.С. Курач, В.Ю. Цісарук, В.Є. Ясеницький; за загальною редакцією Л.В. Оршанського. – Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2012. – 500 с.
3. Шумега, С.С. Технологія художніх виробів деревини : підручник / С.С. Шумега. – Львів : Світ, 2001. – 360 с.
4. Ботюк О.Ф.. ДЕРЕВОЗНАВСТВО: навчальний посібник. – Тернопіль: «Астон», 2002. – 100с.
5. Кірик М.Д. Механічне оброблення деревини та деревних матеріалів: підручник для вищих навч. закл. / М.Д. Кірик; Національний лісотехнічний ун-т України. – Л. : КН, 2006. – 412 с.
6. Бехта П.А. Технологія деревинних композиційних матеріалів / П.А. Бехта. – К.: Основа, 2003. – 335 с.
7. Шостака В.В. Деревообробні верстати загального призначення: підручник / В.В.Шостака. – К.: Знання, 2007. – 279 с.
8. Дячун З. Конструювання меблів. Столи, стільці, крісла, меблі для відпочинку / З.Дячун – К.: КМА, 2011. – 484 с.

Технологія обробки матеріалів з практикумом (металообробка)

Метали та їх застосування в народному господарстві. Метали та їх сплави. Властивості металів. Сплави чорних металів. Кольорові метали та їх сплави. Окислення металів та боротьба з корозією.

Слюсарні роботи. Види слюсарних робіт та їх призначення. Обладнання і організація робочого місця слюсаря. Розмітка плоских поверхонь. Рубка металу. Різання металу ножицями. Різання металу ножівкою. Пружка металу. Вигинання металу. Виконання заклепочних з'єднань. Нарізання різьби мітчиками і плашками. Загальні відомості про обпилювання металів. Обпилювання заготовок, плоских поверхонь, криволінійних поверхонь. Припасування.

Механічна обробка металів. Основні методи обробки різанням. Основні частини і елементи різця, його геометричні параметри. Обробка заготовок на токарних верстатах. Обробка отворів на свердлильних верстатах. Обробка заготовок на фрезерних верстатах.

Технологія заготівельного виробництва. Технологія ливарного виробництва. Обробка металів тиском. Зварювальне виробництво.

Література

1. Макієнко М.І. Загальний курс слюсарної справи / М.І. Макієнко. – К.: Вища школа, 2004. – 311 с.
2. Муравйов Є.М. Слюсарна справа / Є.М. Муравйов. – К.: Рад. школа, 2000. – 176 с.
3. Технологія конструкційних матеріалів: підручник / М.А. Сологуб, І.О.Рожнецький, О.І. Некоз та ін.; за ред. М.А. Сологуба. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк., 2002. – 374 с.
4. Афтанділянц Є.Г. Курс лекцій. Частина II. Металознавство. / Є.Г. Афтанділянц, О.В. Зазимко, К.Г.Лопатко. – К.: Видавничий центр НАУ, 2006. – 356 с.
5. Клименко В.М. Технологія конструкційних матеріалів. Частина перша. Конструкційні матеріали: властивості, класифікація, виробництво: навчальний посібник. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2005. – 97 с.
6. Попович В.В. Технологія конструкційних матеріалів і матеріалознавство: практикум / В.В. Попович, А.І. Кондир, Е.І. Плешаков, В.В. Попович, І.П. Паздрій. – К.: Світ, 2009. – 552 с.

Технологія обробки матеріалів з практикумом (обробка текстильних матеріалів)

Термінологія ручних і машинних швейних робіт. Термінологія операцій волого-теплого оброблення швейних виробів. Методи з'єднання деталей швейних виробів. Ручні стібки і строчки. Машинні стібки і строчки. Машинні шви. Показники якості ниткового з'єднання деталей швейних виробів.

Обладнання для волого-теплого оброблення. Швейне обладнання. Основні робочі органи швейних машин (голка, човник, ниткопритягувач, механізм пересування тканини).

Мета та види ВТО, їх характеристика. Основні етапи ВТО. Характеристика операцій підготовки матеріалів до розкроювання. Розкрій деталей в умовах індивідуального виготовлення швейних виробів. Види розкладок лекал. Технічні умови розкладки лекал.

Основні етапи виготовлення швейних виробів. Загальні відомості про процес виготовлення легкого одягу. Деталі швейних виробів та зрізи деталей. Асортимент постільної та столової білизни, тканини для цієї групи виробів.

Технологія обробки постільної та столової білизни. Види швів, що використовують при виготовленні постільної та столової білизни. Технологія пошиття фартуха. Види швів, що використовують при обробці деталей фартуха.

Література

1. Матеріалознавство швейного виробництва: навч. пос. – 2-ге видання. – К.: Арістей, 2006. – 288 с.
2. Батраченко Н.В., Головінов В.П., Каменева Н.М. Технологія виготовлення

жіночого одягу: Підручник для учнів ПТНЗ. – К.: Вікторія, 2000. – 512 с.

3. Литвин В.Г., Степура А.О. Конструювання швейних виробів: підручник / В.Г. Литвин, А.О. Степура. – К.: Вікторія, 2010. – 320 с.

4. Енциклопедія швейного виробництва: від А до Я: навч. посіб. – К.: Самміт-книга, 2010. – 968 с.

5. Горобчишина В.С. Довідник технологічних послідовностей виготовлення одягу: навч. посіб. / В.С. Горобчишина. – Львів: Новий Світ-2000, 2008. – 292 с.

6. Технологія швейного виробництва. Терміни та визначення. ДСТУ 2162-93. – К.: Держстандарт України, 1994. – 23 с.

7. ДСТУ 2023-91 Деталі швейних виробів. Терміни і визначення. – К.: Держстандарт України, 1991. – 9 с.

8. ДСТУ 2162-93 Технологія швейного виробництва. Терміни і визначення. – К.: Держстандарт України, 1993.

Декоративно-прикладне мистецтво

Народне декоративно-прикладне мистецтво – невід’ємна складова частина духовно-матеріальної культури і творчості народу. Характеристика декоративного мистецтва. Загальний морфологічний аналіз декоративно-прикладного мистецтва. Художня обробка деревини. Художнє плетіння з природних матеріалів. Художня кераміка. Художнє скло. Художня обробка металу. Художня обробка каменю. Художня обробка кістки та рогу. Художнє ткацтво. Килимарство. Вишивка. Плетіння гачком. В’язання спицями. Морфологічний аналіз народного одягу. Витинанка і писанкарство. Морфологічний аналіз нестандартних технік декоративно-прикладного мистецтва. Характеристика української народної орнаментики.

Література

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.С. Станкевич. – Львів : Світ, 1993. – 272 с.

2. Андрошук І.П. Логіко структурні схеми з декоративно-прикладного мистецтва (вишивка, плетіння гачком та в’язання спицями) : навч.-наоч. посіб. / І.П.Андрошук, І.В.Андрошук, О.В. Пиріжок – Хмельницький : ФОП Цюпак А.А., 2013. – 164с.

3. Титаренко В.П. Народні промисли України / В.П. Титаренко. – Полтава : Полтавський літератор, 2011. – 524 с.

Художня обробка матеріалів

Види та техніки художньої обробки матеріалів (деревини, шкіри, текстильних матеріалів). Матеріали та інструменти, що використовуються під час виконання виробів у таких видах художньої обробки матеріалів, як: в’язання спицями, гачком, випилювання лобзиком з фанери, вишивка різноманітними техніками. Етапи та особливості виконання технік художньої обробки матеріалів.

Література

1. Корницька Л.А. Художня обробка матеріалів. В'язання гачком. Практикум для студентів спеціальності «Педагогіка та методика середньої освіти» / Л.А.Корницька, О.М. Нідзельська. – Хмельницький, 2011. – 72 с.
2. Павх С. Прикладна творчість. В'язання спицями [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / С. Павх. – Тернопіль :ТДП. – 2003. – 95 с.
3. Кулинич-Стахурська О. Мистецтво української вишивки / О. Кулинич-Стахурська. – Л. : Техніка і технологія, 2007. – 264 с.
4. Радкевич В. О., Пащенко Г. М. Технологія вишивки: підручник / За ред. Н. Г. Ничкало. — К. : Вища шк., 1997. – 303 с.
5. Глушак Д.Д. Посібник з художньої обробки деревини [Електронний ресурс] / Д.Д. Глушак. – URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Hlushak_DD/Posibnyk_z_khudozhnoi_obrobky_derevyny.pdf.
6. Тимків Б.М., Кавас К.М. Виготовлення художніх виробів з дерева. Ч. I Різьба по дереву. Підручник/за науковою редакцією доц. Тимків Б.М. – Львів: Світ, 1995 – 176 с.

Основи зображення та композиції

Загальні відомості про рисунок. Матеріали та інструменти для виконання рисунку. Зображальні засоби рисунку. Основні правила виконання зображення. Перспектива як засіб реалізації реалістичного зображення оточуючого світу. Лінійна та повітряна перспектива. Світлотінь і тонове вирішення рисунку. Техніки штрихування. Культура штрихування.

Колір та його властивості. Змішування кольорів. Закони кольорових поєднань. Властивості кольорів. Психофізіологічне сприйняття кольорів.

Природа як джерело творчості. Біоніка. Напрями біоніки. Види біоніки. Визначення терміну «композиція». Мета композиції. Види композиції. Композиційний центр. Визначення поняття «форма». Елементарна і базова форма. Закономірності розвитку форми. Елементарні складові формотворчого процесу (точка, лінія, пляма). Конфігурація як спосіб організації форми. Властивості форми. Психологічне сприйняття форми. Рівновага. Варіанти розміщення форми на площині. Орієнтація форми на площині. Комбінаторика формотворення. Поняття «гармонія». Гармонізація форми об'єктів творчості. Структура форми. Засоби зв'язків структурних елементів. Масштаб і масштабність. Пропорційність. Пропорція «Золотий перетин». Симетрія і асиметрія. Статичність і динамічність. Подібність і тотожність. Контраст і нюанс. Метричність, ритмічність. Пластична спряженість. Орнаментика як основний засіб виразності. Класифікація орнаментів. Стилізація мотивів. Семантичні засоби виразності.

Література

1. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : навч. посібник / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – К.: Вища шк., 2002. – 190 с.
2. Яремків М. М. Композиція: творчі основи зображення : навч. посібник / М.М.Яремків. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005.–112 с.
3. Основи композиції художніх виробів : курс лекцій для студентів напряму

підготовки «Технологічна освіта» / В. Є. Ребрик, В. В. Хренова. – Хмельницький : ХНУ, 2015. – 147 с.

4. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції / В.Є. Михайленко, М.І.Яковлев. – К.: Каравела, 2004. – 305 с.

5. Основи зображення. Практикум для студентів спеціальності «Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання» / І.А. Радецька, В.Є. Ребрик. – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 75 с.

Педагогіка

Педагогіка: становлення, сучасний стан. Зародження педагогічної думки. Педагогіка Давнього світу. Історія зарубіжної педагогіки в епоху Середньовіччя, Відродження і Реформації. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки (XVII – XX ст.). Школа, освіта і зародження педагогічної думки в Київській Русі та у період українського відродження. Школа і педагогічна думка в Україні (перша половина XIX ст.). Педагогічна система А.С.Макаренка та В.О. Сухомлинського. Учитель як організатор педагогічного процесу. Розвиток, соціалізація і виховання особистості. Суть процесу виховання. Загальні методи виховання. Основні напрями виховання. Суть процесу навчання. Методи і засоби навчання. Форми організації виховання.

Література:

1. Волкова В.П. Педагогіка / В.П. Волкова. – К., 2001. – 576 с.
2. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. / За ред. О.О. Любара. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 450 с. –
3. Галузяк В. М. Педагогіка: навч. посібник / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця : РВВ ВАТ «Віноблдрукарня», 2001. – 200 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 528 с.

Психологія

Предмет, задачі та методи загальної психології. Діяльнісний підхід у формуванні особистості. Чуттєві форми пізнання дійсності. Раціональні форми пізнання дійсності. Емоційно-вольова сфера особистості. Індивідуально-типологічні властивості особистості. Спілкування – основа міжособистісних взаємин. Предмет, завдання та проблеми вікової психології. Основні теорії дитячого розвитку. Рушійні сили і умови психічного розвитку дитини. Особливості розвитку дитини у немовлячому і ранньому віці. Психічний розвиток дитини у дошкільному і молодшому шкільному віці. Особливості розвитку дитини у підлітковому та ранньому юнацькому віці. Педагогічна психологія: основні характеристики. Особистість педагога. Психологічні аспекти навчально-виховного процесу. Керівництво педагогічним колективом.

Література:

1. Дуткевич Т.В. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій та практикум): навч. посібник // Т.В. Дуткевич, В.А. Яцюк. – Кам'янець-Подільський: Друк ПП Буйницький, 2006. – 208 с.
2. Кулешова О.В. Теоретичні основи практичної психології: навч. посібник // О.В. Кулешова, І.В. Томаржевська. – Хмельницький: ХНУ, 2012. – 235 с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник // С.Д. Максименко. – К.: Центр навч. літератури, 2004. – 272 с.
4. Поліщук В.М. Вікова та педагогічна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): Навчально-методичний посібник // В.М. Поліщук. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 330 с.

Основи теорії трудового навчання

Праця як діяльність і як процес. Аспекти праці та її психологічні і фізіологічні ознаки. Психічні процеси і психічні стани у процесі трудової діяльності. Мета, завдання і зміст трудового навчання учнів. Закономірності і принципи трудового навчання. Системи трудового навчання: предметна, операційна, операційно-предметна, операційно-комплексна, моторно-тренувальна, проблемно-аналітична, конструкторсько-технологічна і проектно-технологічна система. Типологія уроків та форми організації трудового навчання. Міжпредметні зв'язки в процесі трудового навчання. Політехнічні основи трудового навчання.

Санітарно-гігієнічні норми в навчально-виробничих приміщеннях. Режим роботи учнів з урахуванням вікового фактора. Організація роботи з охорони праці школярів. Чинники втоми учнів.

Гурткові заняття та масові форми позакласної роботи з трудового навчання. Трудові об'єднання школярів.

Література

1. Андрошук І. В., Андрошук І. П. Теорія та методика трудового навчання : навч. посібник / І. В. Андрошук, І. П. Андрошук. – Хмельницький : ХНУ, 2018. – 226 с.
2. Кругликов Г.И. Методика преподавания технологи с практикумом: учеб. пособие для студ. высш пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 480 с.
3. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 367 с.
4. Трудове навчання 5-12 класи: Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Київ-Ірпінь: Перун, 2005. – 256 с.
5. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Ч.1. Теорія трудового навчання, 4-е видання, перероблене і доповнене. – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. – 248с.
6. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Ч.2 Загальні засади методики трудового навчання, 4-е видання, перероблене і доповнене. – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. – 186 с.

Методика трудового навчання

Учень як суб'єкт навчального процесу: структура особистості учня, закономірності його розвитку, фактори впливу на формування особистості, індивідуально-типологічні особливості.

Методи і прийоми навчання: визначення, класифікація, характеристика на основі зовнішніх форм прояву.

Визначення змісту та об'єму навчального матеріалу теми. Проектування цілей навчального заняття. Мотивація навчальної діяльності: поняття, цілі, дидактичні характеристики, способи здійснення. Активізація навчально-пізнавальної діяльності: інтерактивні методи та методи проектно-конструкторської. Виклад нового навчального матеріалу. Планування та нормування навчально-виробничої праці учнів. Проектування вступного інструктажу та методика його проведення. Організація самостійної роботи учнів та їх поточне і заключне інструктування.

Засоби навчання і контролю: визначення, класифікація, характеристика. Тестування як метод контролю. Організація проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання. Методи проектно-технологічної діяльності. Методика розробки і використання портфоліо на уроках трудового навчання. Інтерактивні технології на уроках трудового навчання. Методика використання дидактичних ігор на уроках трудового навчання.

Література

1. Андрощук І. В., Андрощук І. П. Теорія та методика трудового навчання : навч. посібник / І. В. Андрощук, І. П. Андрощук. – Хмельницький : ХНУ, 2018. – 226 с.
2. Коберник О.М. Проектно-технологічна система трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – № 4. – С. 8-12.
3. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: Навчальний посібник / Бербец В.В.; Дубова Н.В.; Коберник О.М.; Кравченко Т.В. та ін. / За заг.ред. О.М.Коберника, В.К.Сидоренка. – Умань: КопіЦентр, 2007. – 154 с.
4. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Ч.1. Теорія трудового навчання, 4-е видання, перероблене і доповнене. – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. – 248с.
5. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Ч.2. Загальні засади методики трудового навчання, 4-е видання, перероблене і доповнене. – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. – 186 с.
6. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Ч.3. Методика технічної праці у 5-9 класах, 4-е видання, перероблене і доповнене. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001. – 217 с.